

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
isikuandmete kaitse asjas nr 2.3.-3/17/1565

Ettekirjutuse tegija Andmekaitse Inspektsiooni jurist Raiko Kaur

Ettekirjutuse tegemise aeg ja koht 09.03.2022, Tallinn

Ettekirjutuse adressaat Äripäev AS (10145981)
firma@aripaev.ee

Esindaja: Advokaadibüroo TRINITI OÜ
maarja.pild@triniti.ee

vastutav isik Juhatuse liige

RESOLUTSIOON: Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 56 lõike 1, lõike 2 punkti 8, § 58 lõike 1 ning isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 58 lõike 1 punkti d ning lõike 2 punkti d, samuti arvestades IKÜM artiklitega 5, 6, 7, 12 ja 14 teeb Andmekaitse Inspektsioon Äripäev AS-le võrgulehe www.infopank.ee osas täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

1. Piirata endiste juhatuse liikmete ja nõukogu liikmete avalikustamise tähtaega üldkorras viiele aastale (vt Andmekaitse Inspektsiooni põhjenduste punkti 3.1);
2. Lõpetada võrgulehel füüsilise isiku nime järgi otsimise võimaldamine, kui füüsilisel isikul puudub kehtiv äriine seos konkreetse organisatsiooniga (vt Andmekaitse Inspektsiooni põhjenduste punkti 3.1);
3. Lõpetada võrgulehel toodud muude seotud isikute isikuandmete töötlemine (sh edastamine, avalikustamine) (vt Andmekaitse Inspektsiooni põhjenduste punkti 3.2);
4. Lõpetada isikuandmete (sh esindaja nime) kaudu võrgulehe leitavus otsingumootoritele indekseeritavalt (vt Andmekaitse Inspektsiooni põhjenduste punkti 3.3);
5. Lõpetada kolmandate osapoolte küpsiste kasutamine võrgulehel seniks, kuni küpsiste kasutamiseks võetakse inimeselt IKÜM artiklile 7 vastav nõusolek (vt Andmekaitse Inspektsiooni põhjenduste punkti 3.4);
6. Viia andmekaitsetingimused vastavusse IKÜM artiklites 12 ja 14 sätestatud nõuetega (vt Andmekaitse Inspektsiooni põhjenduste punkti 3.5)

Määrame ettekirjutuse täitmise tähtjaks **30.03.2022.a.** Ettekirjutuse täitmisest teatada hiljemalt selleks tähtjaks Andmekaitse Inspektsiooni e-posti aadressile info@aki.ee.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Käesoleva ettekirjutuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspektsioonile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtjaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspektsioon ettekirjutuse adressaadile isikuandmete kaitse seaduse § 60 alusel:

Sunniraha iga täitmata jäetud ettekirjutuse punkti eest 20 000 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

VÄÄRTEOKARISTUSE HOIATUS:

Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 58 lõike 1 kohase ettekirjutuse täitmata jätmise eest võidakse algatada väärteomenetlus isikuandmete kaitse seaduse § 70 tunnustel. Selle teo eest võidakse füüsilist isikut karistada rahatrahviga kuni 20 000 000 eurot ning juriidilist isikut võidakse karistada rahatrahviga kuni 20 000 000 eurot või kuni 4 protsenti tema eelmise majandusaasta ülemaailmsest aastasest kogukäibest, olenevalt sellest, kumb summa on suurem. Väärteo kohtuväline menetleja on Andmekaitse Inspektsioon.

FAKTILISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspektsioon (inspektsioon) alustas 25.07.2017 tollal kehtiva isikuandmete kaitse seaduse § 33 lõike 5 alusel omaalgatusliku järelevalvemenetluse (seire), mille eesmärgiks oli kaardistada isikuandmete töötlemise olukord infoportaalides. Läbiviidava seire eesmärgiks oli välja selgitada, milliseid isikuandmeid ning millisel õiguslikul alusel infoportaalides kogutakse ja (taas)avalikustatakse ning kuidas on inimesed informeeritud privaatsusega seotud aspektidest.

2018. aasta alguses saatis inspektsioon Äripäev AS-le seire vahekokkuvõtte isikuandmete (taas)avalikustamise osas infoportaalides ning ühtlasi juhtisime tähelepanu, et alates isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) kohaldamisest võtab inspektsioon vajadusel meetmeid õigusliku olukorra tagamiseks vastavalt IKÜM-s sätestatud tingimustele. Lähtuvalt sellest teavitasime 21.05.2019 isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 56 lg 3 punkti 8 alusel algatatud järelevalvemenetlusest, mille eesmärgiks on kontrollida IKÜM-s sätestatud nõuete täitmist.

Seoses käimasoleva järelevalvemenetlusega viisime läbi IKÜM valguses täiendava analüüsi ning edastasime 01.06.2020 Äripäev AS-le Andmekaitse Inspektsiooni seisukoha ja ettepanekud isikuandmete kaitse seaduse paremaks täitmiseks (edaspidi nimetame dokumenti 01.06.2020 ettepanekuks). 01.06.2020 ettepanekus tõime välja muuhulgas selle, et isikuandmete kaudu võrgulehe leitavus otsingumootoritele indekseeritavalt on keelatud ning koostada ja avalikustada tuleb andmekaitsetingimused, mis vastavad täielikult IKÜM artiklites 12 – 14 sätestatud nõuetele.

Äripäev AS on järelevalvemenetluse raames kinnitanud, et on viinud oma tegevusse vastavusse

IKÜM-s sätestatud nõuetega. Küll aga ei ole Äripäev AS lõpetanud võrguehe indekseerimist isikuandmete kaudu ning on esitanud selles osas ka 21.10.2020 vastuväite.

22.02.2022 tegi inspeksioon ettepanekud võrgulehele www.infopank.ee ligipääsu saamiseks ja õigustatud huvi analüüsi saamiseks ning 03.03.2022 Äripäev AS inspeksiooni ettepanekud täitis.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. Isikuandmete töötlemine

Isikuandmeteks on igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta. Tuvastatav füüsiline isik on isik, keda saab otseselt või kaudselt tuvastada, eelkõige selle identifitseerimistunnuse põhjal nagu nimi, isikukood vms (vt IKÜM artikkel 4 punkt 1). Seega ka kõigi **juriidilise isikutega seotud füüsiliste isikute andmed (nt nimi, isikukood, seos juriidilisega isikuga) on isikuandmed ning IKÜM kohaldamisalas.**

Andmed, mis IKÜM kohaldamisalasse ei kuulu, on andmed, mis puudutavad üksnes juriidilisi isikuid ehk näiteks juriidilise isiku nimi ja juriidilise isiku kontaktandmed (vt IKÜM põhjenduspunkt 14). Sh ei ole juriidiliste isikute andmete (taas)avalikustamine ja kombineerimine näiteks juriidilise isiku võlgadega IKÜM kohaldamisalas. Lähtuvalt sellest ei käsitle inspeksiooni seisukoht juriidiliste isikute andmete töötlemist, vaid üksnes füüsiliste isikute (sh juriidiliste isikutega seotud inimeste) andmete töötlemist.

Järelevalvemenetluse objektiks on isikuandmete töötlemine, mis puudutab füüsiliste isikute (sh juriidiliste isikute esindajate) andmete kogumist erinevatest allikatest ning seejärel nende avalikustamist võrgulehel www.infopank.ee (edaspidi ka infopank.ee või infopank).

Andmekaitse Inspeksioon kontrollis järelevalvemenetluse raames võrgulehe infopank.ee vastavust isikuandmete töötlemise põhimõtetele (IKÜM artikkel 5 lõige 1). IKÜM nõuetele vastavuse tõendamise kohustus oli Äripäev AS-l (IKÜM artikkel 5 lõige 2), mistõttu saame hinnata ja analüüsida neid dokumente, mis on inspeksioonile järelevalvemenetluse raames esitatud ning teha otsuse inspeksioonile edastatud ja võrgulehelt leitavate dokumentide põhjal. Samuti kontrollisime võrgulehel infopank.ee toimuvat tegelikku andmetöötlust.

1.1. Võrgulehel infopank.ee toimuv isikuandmete töötlus

Inspeksioon logis võrgulehele infopank.ee sisse, et näha sisse logitud ja tasulise kasutaja (edaspidi kasutaja) vaadet .

Kasutajal on võimalik teha võrgulehel päringuid nii ettevõtte nime ja registrikoodi kui ka füüsilise isiku nime järgi.

1. Võrgulehe kontrolli käigus tuvastasime, et ettevõtte nime/registrikoodi järgi päringut tehes, tulevad välja järgnevad isikuandmed:

1.1. Infokaart - kuvatakse tegevjuhtkond (nimi, seos alates, seos ettevõttega (nt juhatuse liige), amet (nt finantsdirektor, juhatuse esimees), vastutusvaldkond (nt finants, juhtimine) ja endised tegevjuhtkonna liikmed (nimi, seos ettevõttega, periood).

1.2. Äriseosed - kuvatakse tegevjuhtkonda, nõukogu liikmeid (nimi, seos alates, seos ettevõttega, amet (nt nõukogu esimees), omanikke (nimi, seos alates, protsent, osalus (summa)), muid seotud isikuid (nimi, seos ettevõttega (nt töötaja), amet (nt grupi turundusjuht, pressiesindaja, administratsioonidirektor, juhtivinspektor), vastutusvaldkond (nt suhtekorraldus, turundus, haldus) ja ajaloolised seosed seoste ämblikus (inimeste nimed).

1.3. Ärianalüütika - võimalik osta ettevõtte krediidiraporteid, mis sisaldab vastutavaid isikuid (juhatuse) ja muid seotud isikuid (omanik, nõukogu liikmed, asutaja, audiitor). Näidisraportist

nähtub, et kuvatakse ka ettevõttega varasemalt seotud isikud (nimi, isikukood, seos ettevõttega (juhatuse liige, osanik) ja periood.

2. Seejärel on võimalik avada iga füüsiline isik (nii endised kui ka praegused seosed) eraldi. Samuti on võimalik seda teha ka eraldi otsinguna konkreetse füüsilise isiku nime alusel. Füüsilise isiku isikukaardil kuvatakse:

2.1. Infokaart

2.1.1. Üldinfo – sünniaeg ja vanus, isikukood, sugu.

2.1.2. Kontaktid – e-post, telefon ja viide sellele kus kohast andmed saadud (nt konkreetse ettevõtte kontaktid);

2.1.3. Juhatuse liige ettevõtetes (organisatsioonide loetelu, seos ettevõttega, amet);

2.1.4. Omandused (organisatsioonide nimed, protsent ja osalus (summana);

2.1.5. Ametikäik (aeg (nt 2015-2017), ettevõtte nimi, roll/ametinimetus (nt juhatuse liige), vastutusvaldkond;

2.2. Äriseosed (vt sisu punktist 1.2)

Lähtuvalt eeltoodust toimub võrgulehel infopank.ee isikuandmete töötlemine, mille osas tuleb lähtuda IKÜM-s sätestatud nõuetest.

Äripäev AS on selgitanud, et isikuandmete töötlemine toimub õigustatud huvi alusel. Samuti on inspeksioonile esitatud õigustatud huvi analüüsid.

2. Isikuandmete töötlemise põhimõtted

Isikuandmete töötleja on kohustatud järgima IKÜM artikkel 5 lõikes 1 sätestatud põhimõtteid. Nende põhimõtete täitmise eest vastutab ja peab olema võimeline nende täitmist tõendama vastutav töötleja ise (vt IKÜM artikkel 5 lõige 2). **Selles osas, mil andmetöötlus ei vasta täielikult IKÜM artikkel 5 lõikes 1 sätestatud põhimõtetele, on andmetöötlus keelatud.**

01.06.2020 ettepanekus tõime välja isikuandmete töötlemise kohustuslikud põhimõtted ning selgitused nende osas:

- **Seaduslikkus, õiglus ja läbipaistvus (IKÜM artikkel 5 lg 1 punkt a)**

Igasugune isikuandmete töötlemine peab olema õiglane ja seaduslik ehk täielikult kooskõlas kõigi kehtivate õigusaktidega (sh IKÜM-i ja IKS-ga). Samuti peab andmetöötlus olema läbipaistev. Läbipaistvuse põhimõte eeldab, et kogu isikuandmete töötlemisega seotud teave on andmesubjektile lihtsalt kättesaadav, arusaadav ning selgelt sõnastatud. See puudutab eelkõige andmesubjektide teavitamist, et tagada õiglane ja läbipaistev töötlemine (vt IKÜM põhjenduspunkti 39). Inimeste teavitamist reguleerivad täpsemalt IKÜM artiklid 12 – 14.

IKÜM artiklites 13 ja 14 on välja toodud, mida peab inimesele antav teave minimaalselt sisaldama. Suures ulatuses peavad infoportaalid siiski lähtuma IKÜM artikkel 14 nõuetest kuna andmeid reeglina ei koguta inimeselt endalt. Seejuures rõhutame, et iga andmetöötleja ise peab tagama, et tema andmekaitsetingimused IKÜM nõuetele vastaksid. Käesoleva järelevalvemenetluse raames on inspeksioon üle vaadanud kõikide infoportaalide andmekaitsetingimused ning tuleb tõdeda, et mitmetes andmekaitsetingimustes on tuvastatud puudusi, sh olulisi puudusi. Seega kõigil infoportaalidel tuleb üle vaadata ning veenduda selles, et nende andmekaitsetingimused vastavad IKÜM artiklites toodud nõuetele. Soovitame punkt punkti haaval üle vaadata kõik IKÜM artiklites 13 – 14 sätestatud nõuded ning hinnata, kas ja millises andmekaitsetingimuste punktis on need nõuded reguleeritud. Andmekaitsetingimuste osas on võimalik täpsemalt lugeda ka inspeksiooni koostatud [isikuandmete töötleja üldjuhendist](#) (10. peatükk. Läbipaistvus; Lisa 3. Andmekaitsetingimuste kontrollküsimustik).

- **Eesmärgi ja säilitamise piirang. Võimalikult väheste andmete kogumine (IKÜM artikkel 5 lg 1 punktid b, c ja e)**

Isikuandmeid võib töödelda vaid sellises ulatuses, mis on eelnevalt määratletud eesmärkide saavutamiseks vältimatult vajalik. Ulatus tähendab ka ajalist ulatust – töötlemine tuleb lõpetada ja andmed kustutada või viia isikustamata kujule kohe kui langeb ära õiguslik alus ja/või on täidetud eesmärgid, milleks neid koguti. Isikuandmete töötlemise aeg peab piirduma rangelt minimaalsega. Selle tagamiseks, et isikuandmeid ei töödelda vajalikust kauem, peab vastutav töötleja kindlaks määrama tähtajad isikuandmete kustutamiseks ning perioodiliseks läbivaatamiseks (vt ka IKÜM põhjenduspunkt 39).

- **Andmete õigsus (IKÜM artikkel 5 lg 1 punkt d)**

Isikuandmete töötlemisel tuleb tagada, et isikuandmed on õiged ja vajaduse korral ajakohastatud ning et võetakse kõik mõistlikud meetmed, et töötlemise eesmärgi seisukohast ebaõiged isikuandmed kustutataks või parandataks viivitamata.

Seega on infoportaalil kohustus tagada kõigi töödeldavate isikuandmete (nt seniste lepinguliste kohustuste rikkumine, võlgade suurused) õigsus. Eriti oluline on see olukorras, kus andmeid edastatakse ja/või avalikustatakse. Valeandmete töötlemine võib inimesele tuua kaasa olulise kahju.

Inspektsioon analüüsis 01.06.2020 ettepanekus põhjalikult ka infoportaalides kasutatavat õigustatud huvi ning ei hakka käesolevas dokumendis seda kordama.

Järgnevalt hindame infopank.ee-s toimuva andmetöötamise vastavust isikuandmete töötlemise põhimõtetele.

3. IKÜM nõuetele vastavus

3.1. Endiste tegevjuhtkonna liikmete avalikustamine

Infopank.ee võrgulehe infokaardil on avalikustatud endiste tegevjuhtkonna liikmed (nimi, seos ettevõttega, periood).

Pistelise kontrolli käigus tuvastasime olukorra, kus ühel ettevõttel on olnud üks juhatuse liige katkematult alates 06.01.2015. Siiski on sama juhatuse liige lisatud sama ettevõtte endise juhatuse liikme alla ning lisatud ka periood (07.01.2015 – 09.12.2017). Siinjuures jääb arusaamatuks, kas ja millest lähtuvalt Äripäev AS juhatuse liikmeid endiste juhatuse liikmete rubriiki lisab või mille tõttu selline viga on tekkinud.

Endiste tegevjuhtkonna liikmete andmete avalikustamise tähtaja osas on Äripäev AS ajaloolise info avaldamise ja hoidmise õigustatud huvi analüüsis märkinud järgmist: *Ettevõtte vaates: Ettevõtte tausta kaartidel näidatakse juhatuse ja nõukogu liikmete ajalugu kuni 10 aastat (seosed vanemad kui 10 aastat ettevõtte infokaartidelt maha). Nimelt on 10 aastat tsiviilõiguse nõuete maksimaalne aegumise tähtaeg (teatud väga erandlikul juhul ulatub aegumise tähtaeg ka 30 aastani, kuid Äripäev peab kohaseks lähtuda just 10st aastast) ning seega on oluline tervikpildi jaoks hoida andmeid nii kaua kui võib esitada tsiviilnõuded seoses asjaoludega, mil vastav isik kuulus veel juhtkonda. Isiku vaates: Isiku vaates on kriitiliselt tähis kogu isiku ärialane CV. Kui see teatud hetkest meelevaldselt katkestada, siis see ei anna edasi tervikpilti*

Inspektsioonile jääb arusaamatuks, millest lähtuvalt Äripäev AS leiab, et juhatuse liikmete ja nõukogu liikmete vastu esitatavate nõuete aegumistähtaeg on 10 (30) aastat. Äriseadustik reguleerib eeltoodud ametikohal olevate isikute vastu esitatavate nõuete aegumistähtaega, mis on üldjuhul viis aastat (vt ÄS § 315 lõige 3 ja § 327 lõige 3). Sellest lähtuvalt on inspektsioon

Tatari tn 39 / 10134 Tallinn / 627 4135 / info@aki.ee / www.aki.ee
Registrikood 70004235

ka seisukohal, et tegevjuhtkonna liikmete ajalugu on võimalik üldkorras õigustatud huvi alusel avalikustada kuni 5 aastat. Inspeksioon ei välista, et teatud juhtudel võib olla vajalik avalikustada ajaloo andmeid ka pikemalt, kuid see eeldab konkreetse kaasuse põhist hindamist.

Lisaks tuleb inspeksiooni hinnangul eristada seda, kas isikul, kelle andmeid võrgulehel avalikustatakse, on kehtiv seos mõne juriidilise isikuga või mitte. Kui inimesel pole kehtivat äriolist seost ühegi juriidilise isikuga, on füüsilise isiku nime järgi otsimise võimaldamine võrgulehel infopank.ee üleliigne. Inspeksiooni hinnangul puudub õiguspärane eesmärk, mis õigustaks sellisel juhul füüsilise isiku järgi päringuid teha. Kui mõnel isikul peakski olema konkreetne nõue konkreetse juriidilise isiku endise juhatuse liikme vastu, siis on tal võimalik saada see informatsioon juriidilise isiku andmeid vaadates – ehk sisestades infopank.ee võrgulehel otsingusse organisatsiooni nimi, saab näha ka endisi juhatuse liikmeid ja nende liikmelisuse ajavahemikku.

3.2. Muude organisatsiooniga seotud isikute avalikustamine

Infopank.ee võrgulehel on äriseoste all välja toodud muud seotud isikud. Nende puhul on välja toodud nimi, seos ettevõttega, amet, vastutusvaldkond. Lisaks on võimalik need isikud infopangas avada ning näha isiku kontaktandmeid (e-post, telefon).

Pistelise kontrolli käigus tuvastasime, et muude isikute alla lisatakse näiteks konkreetse organisatsiooni töötajaid, tõenäoliselt võetakse otsustamisel arvesse seda, milline on konkreetse töötaja amet. Näiteks tuvastasime järgmiste ametitega töötajaid – grupi turundusjuht, pressiesindaja, administratsioonidirektor, juhtivinspektor. Jääb arusaamatuks, millest lähtuvalt Äripäev AS otsustab, et just nende töötajate andmete taas(avalikustamine) on õiguspärane. Lisaks sellele on infopanga õigustatud huvi analüüsis märgitud, et infopangas on andmed ainult äritegevusega seotud isikute osas. See informatsioon ei vasta aga tõe – töötajaid, kes konkreetses organisatsioonis töötavad, ei saa lugeda automaatselt isikuteks, kes on äritegevusega seotud (sh näiteks avaliku sektori töötajad).

Lisaks tuvastasime, et infopank.ee võrgulehel on avalikustatud organisatsiooniga seotud isikute all selliseid isikuid, kellel tegelikult selle organisatsiooniga enam puutumust ei ole, samuti on muutunud töötajate ametikohad. Ehk infopank.ee võrgulehel on avalikustatud valeandmeid, mis on IKÜM-st tulenevalt keelatud. Kontrolli käigus tuvastasime näiteks ühe organisatsiooni, mille puhul toimus viimane andmete uuendus 20.02.2020 ning teise, millel toimus andmete uuendus 30.08.2021.

Lähtuvalt eeltoodust leiame, et võtmetöötajate valimine on spekulatiivne (st Äripäev AS-l ei ole võimalik hinnata seda, kas tegemist on töötajaga, kes saab mõjutada konkreetse juriidilise isiku (äri)tegevust). Samuti ei ole andmete (taas)avalikustamisel võimalik tagada andmete õigsust – töötajate töökoha/ametikoha ja kontaktandmete vahetus võib toimuda igal ajahetkel. Kui andmete õigsust tagada ei ole aga võimalik, on andmetöötlus, sõltumata õiguslikust alusest, keelatud. Seega tuleb Äripäev AS-l lõpetada infopangas muude seotud isikute andmete töötlemine (sh edastamine, avalikustamine).

3.3. Isikuandmete (sh nime) kaudu võrgulehe leitavus otsingumootoritele indekseeritavalt

Võrguleht www.infopank.ee on isikuandmete (füüsilise isiku nime) kaudu otsingumootoritele indekseeritav. Sisestades näiteks *Google* otsingumootorisse inimese ees- ja perekonnanime, tuleb *Google* otsingutulemustes selgelt ja nimeliselt välja Äripäev AS-i poolt avaldatav info temaga seotud juriidiliste isikute, sh mittetulundusühingute kohta: *XXX*

Äripäev AS on saatnud 20.10.2020 selgitused, miks on indekseerimine oluline, sh on välja toodud, et indekseerimine teenib avatud ühiskonna hoidmisele ja loomisele kaasaaitamise

eesmärki. Inspektsioon nimetatud eesmärgiga nõustub, kuid see ei tähenda, et sellisel eesmärgil saaks olla isikuandmete kaudu võrgulehe infopank.ee leitavus õiguspärane. Seda eesmärki on võimalik täita ka selliselt, kui indekseeritavad on juriidilised isikud (ettevõtte nimi/registrikood vms) mitte isikuandmed.

Järgnevalt põhjused, miks isikuandmete kaudu indekseerimine ei ole inspektsiooni hinnangul lubatud:

- Olukorras, kus otsingumootoris sisestatakse isikuandmed (nt füüsilise isiku nimi), on väga suur tõenäosus, et informatsiooni otsitakse konkreetse füüsilise isiku osas (nt tema kontaktandmeid, suhtlusvõrgustikke ehk tegemist on andmetega, mida andmesubjekt enda kui füüsilise isiku osas näitab), mitte juriidilisi isikud ja sellega seotud informatsiooni. Äripäev AS-l ei ole seejuures võimalik ka kuidagi tagada, et andmete väljastamine (nt seotud ettevõtted, informatsiooni olemasolu Äripäeva infopangas), on otsijale vajalik (eesmärgipärane);
- Inspektsiooni hinnangul on füüsilise isiku nime indekseerimise mõtte teenuse reklaam ning seeläbi kliendi saamine ja/või talle teenuse müümine. Kuigi Äripäev AS on märkinud: *Äripäev ei nõustu, et indekseerimise eesmärk on reklaam – otsimootorite teabe kaudu Infopangale lingi lisamine on pigem sarnane märkõsnasikul põhinevale entsüklopeedieopeediiale, teele, teeviitadeleiidadele või raamatuaamatukogu ootogu otsiisüsüsteemeemile.e*, siis inspektsioon sellise võrdlusega ei nõustu. Infopank, mille äri osaks on (isiku)andmete müümine ja seetõttu ka soov võimalikult suur külastatavus võrgulehel, ei ole võrreldav entsüklopeedia või raamatukogu otsingusüsteemiga. Lisaks on võimalik oma teenust reklaamida ilma isikuandmeteta, nii nagu igasugust muud teenust. Juhul, kui isik on reklaami mõjul teenusepakkuja lehele sattunud, siis saab talle ka pakkuda võimalust teha võrgulehel päringuid tegevjuhtkonna liikmete osas.
- Nime järgi otsingumootori tulemustes mittetulundusühingute, sh korteriühistute seoste kuvamine võimaldab lihtsal viisil teha järeldusi inimese elukoha ning muude eraeluliste asjaolude kohta (nt kuulumine teatud harrastusega tegelevasse ühingusse, teatud haigust põdevate inimeste ühendusse). Sellise info laiali paiskamine kõigile valimatult ei saa kuidagi olla AS Äripäev õigustatud huvi.
- Läbi aastate on inspektsioon saanud just enim kaebusi selle peale, et inimese kohta on andmed interneti otsingumootori tulemustes. Ehk teisisõnu – just see häirib inimesi kõige enam, seda tunnetatakse kõige suurema privaatsuse riivena.
- Interneti otsingumootori pidaja on küll eraldiseisev vastutav andmetöötaja, kellelt saab nõuda andmete eemaldamist. Ent see ei õigusta andmete avalikustaja poolt andmete avalikustamist sellisel viisil, et neid otsingumootorid indekseerida saavad. Sellisel viisil isikuandmete avalikustamine suurendab eraelu puutumatus riivet ning kallutab õigustatud huvi kaalukaasi selgelt inimese kahjuks. Sobivaks ei saa pidada vaikevalikut, et kõikide inimeste andmed avalikustatakse indekseeritavalt (sisuliselt paisatakse internetti) ning iga inimene peab selle tagajärje likvideerimiseks hakkama esitama interneti otsingumootorite pidajatele taotlusi.

3.4. Kolmandate osapoolte küpsiste kasutamine

Selgitame, et olukorras, kus Äripäev AS paigaldab oma võrgulehele kolmanda osapoolte küpsised, on Äripäev AS selles osas vastutavaks töötlejaks ning küpsiste paigaldamiseks peab olema konkreetne õiguslik alus.

Seejuures on eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitleva direktiivi 2002/58 artikkel 5 lõikes 3 välja toodud järgnev: *Liikmesriigid tagavad, et teabe salvestamine abonendi või kasutaja lõppseadmesse ja juurdepääsu saamine sinna juba salvestatud teabele on lubatud ainult tingimusel, et asjaomane abonent või kasutaja on andnud selleks oma nõusoleku, ning talle on esitatud direktiivi 95/46/EÜ kohaselt selge ja arusaadav teave, muu hulgas andmete*

töötlemise eesmärgi kohta. See ei takista andmete tehnilist salvestamist ega juurdepääsu, mille ainus eesmärk on edastada sidet elektroonilises sidevõrgus või mis on teenuseosutajale hädavajalik sellise infoühiskonna teenuse osutamiseks, mida abonent või kasutaja on sõnaselgelt taotlenud. Arvestades sellega, et täpsemaid reegleid Eestis küpsiste kasutamise osas sätestatud ei ole, tuleb lähtuda nimetatud direktiivi nõuetest. Seejuures on sõnaselgelt direktiivis ettenähtud, et küpsiste kasutamiseks peab olema isiku eelnev nõusolek, v.a juhul kui andmete tehnilise salvestamise ja juurdepääsu ainus eesmärk on edastada sidet elektroonilises sidevõrgus või mis on teenuseosutajale hädavajalik infoühiskonna teenuse osutamiseks. Nõusoleku kohustust on kinnitanud ka Euroopa Kohus 01.10.2019 asjas number C-673/17¹. Euroopa Kohus on otsuses ka rõhutanud, et nõusolek kolmandate osapoolte küpsiste kasutamiseks tuleb võtta sõltumata sellest, kas tegemist on isikuandmetega või mitte.

Isegi kui peaks jõudma järelduseni, et eeltoodud direktiiv ei ole otsekohalduv, on Äripäev AS-l kohustus lähtuda IKÜM-s sätestatud nõuetest. Võrgulehel www.infopank.ee kogutakse erinevaid küpsiseid, muuhulgas ka *Google Analytics* küpsiseid. IKÜM põhjenduspunktist 30 tuleneb: *füüsilisi isikuid võib seostada nende seadmete, rakenduste, tööriistade ja protokollidega jagatavate võrguidentifikaatoritega, näiteks IP-aadresside või küpsistega. See võib jätta jälgi, mida võidakse kasutada füüsiliste isikute profileerimiseks ja nende tuvastamiseks, eelkõige juhul, kui neid kombineeritakse serveritesse saabuvate kordumatute identifikaatorite ja muu teabega.* Seega on küpsiste kasutamine ka selgelt isikuandmete töötlemine ja selleks on vaja õiguslikku alust, milleks saab Euroopas väljakujunenud praktikas olla ainult andmesubjekti nõusolek. Andmesubjekt peab aru saama, milliseid küpsiseid veebileht kogub ja tal peab olema võimalik iga küpsiseliigi kohta anda eraldi nõusolek (v.a võrgulehe toimimiseks hädavajalikud küpsised).

Seega on kolmandate osapoolte küpsiste kasutamine võrgulehel infopank.ee praegusel juhul ebaseaduslik ning selline töötlemine tuleb lõpetada seniks, kuniks küpsiste kasutamiseks võetakse inimeselt IKÜM artiklile 7 vastav nõusolek. Sh peab nõusolek olema vabatahtlik ehk inimesel peab olema võimalik endal otsustada kolmandate osapoolte (ja mitte hädavajalikke) küpsiste kasutamine – see tähendab, et küpsiseid ei tohi paigaldada enne, kui inimene selleks ise loa annab.

3.5. Andmekaitsetingimused (sh töötlemistoimingute register)

Läbipaistvuse põhimõtte eeldab seda, et kogu isikuandmete töötlemisega seotud teave on andmesubjektile lihtsalt kättesaadav, arusaadav ning selgelt sõnastatud. See puudutab eelkõige andmesubjektide teavitamist, et tagada õiglane ja läbipaistev töötlemine (vt IKÜM põhjenduspunkti 39). Inimeste teavitamist reguleerivad täpsemalt IKÜM artiklid 12 – 14.

Arvestades sellega, et konkreetsel juhul ei koguta andmeid inimeselt endalt, on andmekaitsetingimuste koostamisel kohustus lähtuda IKÜM artikkel 14 lõigetest 1 ja 2. Äripäev AS on avalikustanud andmekaitsetingimused, sh töötlemistoimingute registri, infopank.ee võrgulehel.

Järgnevalt toome välja võrgulehel infopank.ee avalikustatud andmekaitsetingimustes (sh töötlemistoimingute registris) olevad puudused:

a. Asjaomaste isikuandmete liigid (IKÜM artikkel 14 lg 1 punkt d)

Töötlemistoimingute registris ei ole korrektselt välja toodud kõiki isikuandmete liike. Nimelt puuduvad liigid nagu näiteks isikukood, sünniaeg, vanus, sugu. Kuigi need andmeväljad on registris loetletud, siis üksnes kohas, mis puudutab vastuvõtjatena

¹<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=218462&pageIndex=0&doclang=ET&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=984162>

Äripäev AS-i enda töötajaid. Samas saab eeltoodud informatsiooniga tutvuda ka Äripäev AS-i infopanga kasutaja.

b. Isikuandmete säilitamise ajavahemik (IKÜM artikkel 14 lg 2 punkt a)

Töötlemistoimingute registrist tuleneb, et kõiki isikuandmeid säilitatakse infopank.ee võrgulehel tähtajatult. Inspektsioonile edastatud ajaloolise info avaldamise ja hoidmise õigustatud huvi analüüsis aga viidatakse, et ettevõtte tausta kaartidel näidatakse juhatuse ja nõukogu liikmete ajalugu kuni 10 aastat. Kuigi nii tähtjatu kui ka 10 aastane andmete avalikustamise aeg on inspektsiooni hinnangul üleliigne (vt inspektsiooni põhjenduste punkti 3.1.), peavad siiski nii õigustatud huvi analüüs kui ka andmekaitsetingimused olema vastavuses.

c. Teave õiguse kohta esitada vastuväide isikuandmete töötlemise osas (IKÜM artikkel 14 lg 2 punkt)

Andmekaitsetingimustes puudub eeltoodud informatsioon. Vastuväite esitamise õigus on täpsemalt reguleeritud IKÜM artiklis 21. Selgitame, et andmesubjektil on õigus oma konkreetsest olukorrast lähtuvalt esitada igal ajal vastuväiteid teda puudutavate isikuandmete töötlemise suhtes, mis toimub õigustatud huvi alusel.

d. Teave isikuandmete päritoluallika ning asjakohasel juhul selle kohta, kas need pärinevad avalikult kättesaadavatest allikatest (IKÜM artikkel 14 lg 2 punkt f)

Töötlemistoimingute registris on märgitud, et andmete päritoluallikaks on leksikonid. Inspektsioonile jääb arusaamatuks, mis leksikone on andmete kogumisel silmas peetud. Andmete kogumise päritoluallikad peavad olema aga võimalikult selged ja arusaadavad.

e. Teave artikli 22 lõigetes 1 ja 4 osutatud automatiseeritud otsuste, sealhulgas profiilianalüüsi tegemise kohta ning vähemalt nendel juhtudel sisuline teave kasutatava loogika ja selle kohta, millised on sellise isikuandmete töötlemise tähtsus ja prognoositavad tagajärjed andmesubjekti jaoks (IKÜM artikkel 13 lg 2 punkt f)

Andmekaitsetingimustes on välja toodud üksnes näited, mille osas automaatotsuseid tehakse. Selgitame, et andmekaitsetingimustes tuleb välja tuua kogu teave automatiseeritud otsuste, sh profiilianalüüsi koostamise osas. Samuti puudub tingimustes sisuline teave loogika ja selle kohta, millised on sellise isikuandmete töötlemise tähtsus ja prognoositavad tagajärjed andmesubjekti jaoks (vt ka IKÜM põhjenduspunkt 60).

Lähtuvalt eeltoodust ei vasta infopank.ee lehel avalikustatud andmekaitsetingimused (sh töötlemistoimingute register) IKÜM-s sätestatud nõuetele (IKÜM artikkel 5 lg 1 punkt a, artikkel 12 lõige 1 ning artikkel 14 lõiked 1 ja 2).

KOKKUVÕTE:

Arvestades eeltooduga ei vasta võrgulehel infopank.ee toimuv andmetöötlus IKÜM artikkel 5 lõikes 1 toodud põhimõtetele. Kui isikuandmete töötlemine ei vasta IKÜM artikkel 5 sätestatud põhimõtetele, on isikuandmete töötlemine keelatud. Nende põhimõtete täitmise eest vastutab ja nende täitmist peab tõendama andmetöötaja ise (vt IKÜM artikkel 5 lõige 2).

Seega tuleb võrgulehel infopank.ee viia isikuandmete töötlemine viivitamata vastavusse IKÜM nõuetega.

Vastavalt isikuandmete kaitse seaduse § 58 lõikele 1 ning isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 58 lõike 2 punktile d, on inspektsioonil õigus anda korraldus, et vastutav töötaja viiks

isikuandmete töötlemise toimingud teatud viisil ja teatud aja jooksul vastavusse IKÜM nõuetega.

Võttes arvesse faktilisi asjaolusid ja asjaolu, et konkreetsel juhul töödeldakse võrgulehel www.infopank.ee isikuandmeid ebaseaduslikult (andmetöötlus ei vasta IKÜM artiklites 5, 6, 7, 12 ja 14 sätestatud nõuetele), leiab inspeksioon, et kohustusliku ettekirjutuse tegemine antud asjas on vajalik, et lõpetada õigusrikkumine võimalikult kiiresti.

/allkirjastatud digitaalselt/

Raiko Kaur
jurist
peadirektori volitusel